

Preverjanje in dopolnjevanje razvoja

Učinkovito planiranje gospodarskega razvoja ne more potekati brez ustreznega spremljanja preteklega in sedanjega razvoja in njegovega tekočega analiziranja. To velja za planiranje razvoja na kratki, srednji in dolgi rok ob tem, da zlasti v kratkoročnem (letnem) planiranju najhitreje nastopijo težave, če ni na voljo ustreznih tekočih podatkov in informacij, zamude pri izdelavi gospodarskih analiz kratkega roka pa najbolj neposredno povzročajo zamude in druge pomanjkljivosti tudi pri pripravi letnih planov.

Zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije govori o spremembah in dopolnitvah plana v členih 159. do 163. V svojem 160. členu opredeljuje, kdaj nastopijo pogoji za spremembo oziroma za dopolnitev plana. Pogoji za spremembo oziroma dopolnitev plana nastopijo, če pride do večjih motenj v procesu družbene reprodukcije, če so se bistveno spremenile zunanje politične razmere ali ekonomski pogoji poslovanja s tujino, kakor tudi v primeru večjih naravnih nesreč in v drugih primerih, ki so predvideni v družbenem planu družbenopolitične skupnosti.

Razvojne možnosti za obdobje 1981-1985 so se od sprejetja planskih dokumentov za obdobje 1981-1985 bistveno spremenile, zato je Predsedstvo SFRJ dne 23. 9. 1981 sprejelo stališče, da je treba ponovno preveriti sprejete planske dokumente in jih uskladiti z novimi razvojnimi možnostmi. Skupščina SFRJ pa je dne 3. 2. 1982 sprejela Odlok o sprejetju sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985, s katerim zadolžuje tudi

vse nosilce planiranja, da ponovno preverijo svoje planske dokumente in jih po potrebi spremenijo.

Predsedstvo Jugoslavije je sklenilo, naj postaneta plačilna in devizna bilanca Jugoslavije osnovni okvir razvoja v srednjeročnem obdobju 1981-1985 ter da je potrebno krepiti predvsem izvozno usmeritev združenega dela. Deficit v plačilni in devizni bilanci Jugoslavije je potrebno zniževati. Ekonomski odnosi s tujino so postali omejitveni dejavnik družbenoekonomskega razvoja, saj je izvoz blaga v preteklem srednjeročnem obdobju rasel bistveno počasneje od predvidevanj.

V SR Sloveniji smo si v planskih dokumentih postavili kot osnovno nalogo usmeritev v izvoz in prestrukturiranje na podlagi konkretnih planskih obveznosti. Teh prioritarnih nalog v rebalansu ne bomo spreminjali, pač pa bomo ponovno ocenili materialne okvire in možnosti razvoja v tekočem srednjeročnem obdobju in dodatno vgradili tiste obveznosti in usmeritve, ki bodo nastale z dopolnitvami in spremembami planskih dokumentov na ravni SFRJ.

Tudi v mestu Ljubljani in ljubljanskih občinah bomo morali analizirati uresničevanje zastavljenih nalog, upoštevati skržene okvire razvoja in sprejeti dopolnitve in spremembe svojih srednjeročnih planskih aktov.

Postopek preverjanja srednjeročnih obveznosti bo potekal pri vseh nosilcih planiranja (OZD, SIS, KS in DPS). Postopek spreminjanja planskih dokumentov je treba opraviti na enak način kot postopek sprejemanja. K temu nas zavezuje 161. člen Zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planiranju SR Slovenije.

Skupščina SR Slovenije je sprejela odlok o dopolnitvah planskih aktov SR Slovenije dne 24. 2. 1982, Skupščina občine Ljubljana Center pa je sprejela odlok o pripravi in sprejemanju sprememb in dopolnitev družbenega planiranja občine 25. 3. 1982.

Vsi ostali nosilci planiranja so dolžni sprejeti sklepe za spremembe in dopolnitve planskih aktov za obdobje 1981-1985 in sprejeti svoje programe dela. Zvezni izvršni svet je v mesecu januarju sprejel program dela v zvezi s spremembami in dopolnitvami dogovora o osnovah družbenega plana Jugoslavije in za sprejetje sprememb in dopolnitev družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985. Programe dela za dopolnitev družbenega plana so sprejeli poleg republiškega izvršnega sveta tudi izvršni sveti skupščin občin oziroma posebnih družbenopolitičnih skupnosti.

Vsi temeljni nosilci planiranja se morajo vključiti v proces preverjanja in dopolnjevanja srednjeročnih planskih dokumentov. Družbenopolitične skupnosti morajo izdelati analize spremenjenih pogojev razvoja za obdobje 1981-1985, analize doseženih rezultatov razvoja ter razvojnih možnosti.

Na podlagi analize spremenjenih pogojev razvoja se izoblikujejo stališča v zvezi s spremembami in dopol-

nitvami družbenega plana. Ta stališča predstavljajo strokovno podlago za spremembo in dopolnitev dogovora o temeljih družbenega plana in nadomeščajo smernice za pripravo družbenega plana.

Temeljni nosilci planiranja, ki se istočasno vključijo v proces preverjanja in dopolnjevanja srednjeročnih planskih dokumentov, se na podlagi analiz doseženih rezultatov razvoja in analize razvojnih možnosti odločajo, ali je potrebno njihove planske dokumente dopolniti in spremeniti ali ne. Če je potrebno planske akte spremeniti, izdelajo OZD spremembe in dopolnitve temeljev plana TOZD, samoupravne interesne skupnosti pa anekse k samoupravnim sporazumom o temeljih planov.

Udeleženci dogovora o temeljih družbenega plana občine Ljubljana Center za obdobje 1981-1985 bodo analizirali uresničevanje dogovora v letu 1981 in v letu 1982, upoštevaje skržene okvire razvoja, opredeljene v resoluciji o politiki razvoja v letu 1982 in analizo spremenjenih pogojev gospodarjenja ter predlagali spremembe in dopolnitve svojih planskih dokumentov.

Obveznosti, ki jih bomo opredelili v aneksu k dogovoru o temeljih družbenega plana za obdobje 1981-1985, morajo temeljiti na samoupravnih sporazumih o temeljih planov, kajti le tako bo zagotovljena realnost materialnih okvirov razvoja. Preveriti bo potrebno predvidene investicije in vse oblike porabe ter izdelati specifično politiko glede kriterijev prestrukturiranja.

Na osnovi aneksa k dogovoru o temeljih plana družbenopolitične skupnosti oziroma aneksa k samoupravnim sporazumom o temeljih plana, samoupravnih organizacij oziroma skupnosti bo družbenopolitična skupnost oziroma temeljni nosilci planiranja sprejeli spremembe družbenega plana oziroma spremembe temeljev plana za obdobje od leta 1981-1985.

DRAGICA KREMSER

Prenova Filipovega dvorca

Izvršni svet skupščine občine Center je na seji 24. aprila razpravljal tudi o prenovi dela pritličja Filipovega dvorca, zgradbe na Cankarjevem nabrežju 1. Po daljši razpravi so člani izvršnega sveta sklenili, da bodo o prenovi tega objekta ponovno razpravljali in sklepali takrat, ko bo nared

zazidalni načrt za Cankarjevo nabrežje, oziroma tako imenovano »modelno območje« za prenavo med Cankarjevim nabrežjem in Mestnim trgom. Zazidalni načrt naj bi bil po programu pripravljen še v letu 1982.

(AV)

Z IZREDNE SEJE PREDSEDSTVA SVETA ZS LJUBLJANA CENTER

Hočemo poceni, hiter in kulturnen prevoz

Področje mestnega potniškega prometa je slejkoprej neurejeno področje in postaja vedno večji problem našega mesta. Čeprav gre za dejavnost posebnega družbenega pomena, je bilo to področje od nekdanj prepuščeno samo izvajalcu, t.j. Integralu TOZD Mestni potniški promet. Posledica neurejenega stanja pa je, da imamo opraviti z nekulturnim, dragim in počasnim prevozom, poleg tega pa še z izrabljenim voznim parkom. Poskusi urejanja tega vprašanja pa se navadno končajo pri podražitvah, njegove osnovne značilnosti pa se ne spreminjajo.

Potrebno bo torej trajno in dolgoročno urediti to vprašanje. Način tega pa je v naši družbi že dolgo dogovorjen. Takšne zadeve moramo urejati na podlagi družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja. Torej gre za vsestransko urejanje zadeve, poleg tega pa tudi za vsestransko odgovornost in udeležbo pri uresničevanju programa. Samoupravni sporazum, ki so ga ponudili v TOZD Mestni potniški promet, pa to ni.

Enostranski predlog sporazuma

Sporazum predvideva obveznosti tistih, ki naj bi združevali sredstva za rešitev tega problema, ne predvideva pa odgovornosti predlagatelja. Pri tem ne moremo govoriti o vsestranosti, ampak o enostranosti. To je torej prva kršitev osnovnih načel družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja.

Ta predlog samoupravnega sporazuma je tudi poskus nesistemskega urejanja komunalnih zadev. Tudi združevanje sredstev prek tega samoupravnega sporazuma predstavlja pot mimo systemskega reševanja zadev. Obstaja namreč samoupravna interesna skupnost za dejavnosti po-

sebne družbenega pomena, potem je tu še SIS komunalnih dejavnosti in pa tudi Zveza skupnosti komunalne dejavnosti mesta Ljubljane, prek katerih tudi združujemo določena sredstva za urejanje komunalnih zadev.

Vprašujemo, kaj je z njihovo dejavnostjo?

Pri vsem tem izstopa še en podatek. Dejavnost posebnega družbenega pomena pri Mestnem potniškem prometu je samo prevoz in servisiranje pa nič drugega. V programu razvoja pa navajajo tudi parkirni park in nadstreške, pa informacijski sistem.

Parkirni park je vsekakor skupno vprašanje, nadstreški pa so že vprašanje zase. V preteklem letu so jih naredili 27, financirala jih je komunalna skupnost, so pa tipski in vsak zase nekaj posebnega. Vprašanje je, če v času stabilizacije gospodarstva lahko plačamo za vsak tak nadstrek 13,4 starega milijona, še posebno če vemo, da jih je nekaj že poškodovanih in da je raven srčne kulture nekaterih naših občanov takšna, da jih sili v uničevanje družbenih dobrin.

Informacijski sistem predvideva izdelavo nove karte prog Mestnega

potniškega prometa z oznakami postajališč. Pred dvema letoma so bila v to vložena znatna sredstva in sedaj naj bi vse skupaj ponovili. Vprašanje je, če je to smotrno in gospodarno. Če bo šlo tako naprej, potem nimamo nobenega zagotovila, da bo nova karta ustrezna in da bo zdržala dve leti, ne da bi potem ugotovili, da ni ustrezna in da jo je treba ponovno narediti. Poleg tega pa ta informacijski sistem niti ni tako poceni; predvidevajo, da bo stal 130 starih milijonov. Za ta denar pa bi lahko po podatkih TOZD MPP kupili 2,3 zglobnega vozila, kar je vsekakor bolj smotrna naložba.

Integral pa kar po svoje

Ob vsem tem je vprašanje, ali so res vse te dejavnosti zadeve, o katerih bi moral razmišljati MPP, ali pa gre za komunalne dejavnosti, o katerih bi moral razmišljati kdo drug. Poleg tega pa vemo, da Integral odloča o sistemu prog precej stihijsko, čeprav pri tem posega v neposredne interese posameznih občin in krajevnih skupnosti, ne da bi jih pritegnil k dogovarjanju in oblikovanju tega sistema.

V sporazumu je ločena enostavna od razširjene reprodukcije. Enostavno naj bi zagotavljali s ceno mesečne vozovnice, razširjeno pa z združevanjem 0,25 odstotka od bruto izplačanih osebnih dohodkov delavcev v združenem delu mesta Ljubljane. Vsekakor je v interesu mesta ceniti, hiter in kulturni prevoz. Želimo si tudi bolj »čisto« ceno za pešce. To naj

bi dosegli z izrivanjem individualnega prevoza in z varčevanjem z gorivi.

Skrite ambicije – kaj pa družbeni interes?

Iz vsega povedanega bi lahko izluščili določene sklepe. Vsekakor je v interesu Ljubljane, da ima urejeno področje potniškega prometa, ne le mestnega ampak tudi obmestnega, torej so dani vsi pogoji, da stopi do polne veljave instrument svobodne menjave dela. Vendar pa je treba za to postaviti jasne kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne programe. To zahteva tudi systemsko reševanje problemov, ne pa le pod plaščem samoupravljanja skrite razvojne ambicije, ki ne upoštevajo dovolj splošnega družbenega interesa.

Odstotek 0,25 od bruto izplačanih sredstev za osebne dohodke ni velik, ni pa tudi majhen. Če se želimo odkrito pogovoriti o tem vprašanju, moramo torej natančno pregledati, kolikšen je ta dinar, kaj naj se z njim uresniči, ali je dovolj velik ali pa je premajhen.

Poleg tega pa naj bo jasna vloga, naloga in predvsem odgovornost slehernega udeleženca sporazuma, hkrati pa naj bo prisotno nedvomno zagotovilo, da bodo spoštovali in uresničevali interese vseh udeležencev te dejavnosti posebnega družbenega pomena, seveda pa le v okviru tistega, kar je posebni družbeni pomen. Le tako je moč trajno rešiti problem in mu dati jasno perspektivo in svetlo prihodnost.

JURIJ POPOV